

AAN: De Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie

Mr. R. Baidjnath Panday

ALHIER

Onderwerp: Aangifte inzake overtreding conform artikel 25 Wet op de Staatsschuld

Paramaribo, 15 oktober 2019

Geachte heer Procureur-Generaal,

Ter bescherming van de belangen van de Surinaamse samenleving wensen ondergetekenden het volgende onder uw aandacht te brengen.

Op grond van artikel 149 van het Wetboek van Strafvordering doen ondergetekenden aangifte van het strafbare feit gepleegd door de Minister van Financiën, de heer Gillmore Hoefdraad.

Voornoemde persoon heeft als Minister van Financiën geldelijke schuldverplichtingen gevestigd ten laste van de Staat en vanaf januari tot juli 2019 het wettelijke binnenlandse obligoplafoond overschreden. Dit blijkt uit de cijfers zoals gepubliceerd door het Bureau voor de Staatsschuld (zie ook Bijlage III).

Daarbij is tevens rekening gehouden met de voorzieningen van artikel 3a van de Wet op de Staatsschuld en artikel 1a van de Wet Staatsbegroting 2019 (S.B. 2019 no. 95). Door het Bureau voor de Staatsschuld wordt aangegeven dat deze overschrijding is toegestaan. Daarbij is verzuimd te vermelden dat dit slechts geldt voor een gedeelte, en dat dit gedeelte ondertussen ook reeds volledig is verbruikt.

Een en ander is in de hierbij toegevoegde bijlagen I en II in detail uitgewerkt.

Wij benadrukken nogmaals dat het bewijs voor de geconstateerde overschrijding volgt uit de door het Bureau voor de Staatsschuld gepubliceerde data op haar website.

Met verschuldigde eerbied,
Alle leden van de VHP-fractie,

C. Santokhi

A. Gajadien

R. Nurmohamed

K. Mathoera

BIJLAGE I: Onderbouwing overschrijding van het binnenlandse obligoplafond

BIJLAGE II: Detaildata

BIJLAGE III: Publicaties cijfers door het Bureau voor de Staatsschuld

BIJLAGE I: Onderbouwing overschrijding van het binnenlandse obligoplafond

Inhoudsopgave

1. Juridisch kader	4
Doel van de Wet op de Staatsschuld	4
Inleidende definities	5
Delictsomschrijving	4
Artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld als rechtvaardigingsgrond	6
2. Interpretatie van artikel 3a Wet op de Staatsschuld	7
Doel van artikel 3a Wet op de Staatsschuld	7
Interpretatie van artikel 3a Wet op de Staatsschuld	8
Artikel 3a Wet op de Staatsschuld als schulduitsluitingsgrond	10
Interpretatie van lid 3 van artikel 3a Wet op de Staatsschuld	10
3. Toetsing op overschrijding	13
Schulddata van het Bureau voor de Staatsschuld	13
Goedgekeurde leningen	15
Effect koersstijging op de buitenlandse leningen	17
Effect koersstijging op de binnenlandse leningen	19
Wet Staatsbegroting 2019	20
4. Conclusies	22

Delictsomschrijving

1. Zoals vermeld beoogt de Wet op de Staatsschuld te voorkomen dat de Minister de Staat bindt aan leningen die de terugbetalingscapaciteit te boven gaan. Hiertoe verbiedt de wet de Minister om leningen aan te gaan die het obligoplafond overschrijden:
2. “De Minister is bevoegd geldelijke schuldverplichtingen, waarborg-verplichtingen daaronder begrepen, te vestigen ten laste van de Staat voor zover daardoor, behoudens het bepaalde in artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld, een obligoplafond niet te boven wordt gegaan. Elke overeenkomst strijdig met dit voorschrift is nietig.”¹
3. De Minister is dus bevoegd geldelijke schuldverplichtingen te vestigen zolang maar een obligoplafond niet te boven wordt gegaan. Uit de formulering “een” obligoplafond volgt dat zoals eerder aangegeven het overschrijdingsverbod afzonderlijk geldt voor het binnenlandse-, buitenlandse-, en totale obligoplafond.

1. Juridisch kader

Doel van de Wet op de Staatsschuld

4. De Wet op de Staatsschuld² is in 2002 aangenomen als antwoord op het losbandig financieel-economisch beleid van de regering Wijdenbosch van 1996 tot 2000. Gedurende die periode werd door de regering een dusdanig financieel beleid gevoerd, dat dit heeft geleid tot hyperinflatie en het op hol slaan van de koers. Het onbezonnen aangaan van schulden die de leningscapaciteit van de staat ver overtroffen, was daar een belangrijke oorzaak van. Met de Wet op de Staatsschuld wilde de wetgever voorkomen dat de financiële ramp die Suriname trof zich ooit weer zou herhalen.
5. De belangrijkste beperking die de wetgever de Minister van Financiën (de Minister) oplegt is dat deze zich dient te houden aan een leenplafond. Dat het de wetgever menens was blijkt uit het feit dat de minister bij het – al dan niet opzettelijk – overschrijding van dit plafond, strafrechtelijk aansprakelijk is.³ Slechts in uitzonderlijke gevallen kan dit plafond worden overtreden, in welk geval dan goedkeuring bij wet vereist is.⁴

---

¹ Artikel 4 lid 1 Wet op de Staatsschuld.

² Wet van 19 maart 2002, houdende bepalingen inzake het vestigen, het delgen en het beheer van schuldverplichtingen ten laste van de Staat (Wet op de Staatsschuld), zoals laatstelijk gewijzigd bij SB 2017 no 10.

³ Artikel 25 Wet op de Staatsschuld.

⁴ Artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld.

Inleidende definities

6. Voor een goed begrip is het van belang een aantal definities nader toe te lichten zoals opgenomen in de Wet op de Staatsschuld opgenomen nader toe te lichten.
7. De bruto staatsschuld is:
8. “Het totaal van uitstaande rechtsgeldig tot stand gekomen schuldverplichtingen ten laste van de Staat, daaronder inbegrepen de uitstaande lopende schuld alsmede achterstallige renten en kosten, zowel van die welke een delgingsverplichting van de Staat inhouden, als van die welke een afgeroepen waarborg verplichting van de Staat inhouden”.⁵
9. Deze staatsschuld wordt onderverdeeld in twee componenten namelijk een binnenlandse en een buitenlandse. Het Bureau voor de Staatsschuld is belast met het bijhouden en publiceren van de staatsschuld.⁶
10. Het nominaal bruto binnenlands product (bbp) is:

“het voor Suriname door het Algemeen Bureau voor de Statistiek vastgestelde nominaal bruto binnenlands product tegen marktprijzen van het meest recente kalenderjaar (1 januari – 31 december).”⁷
Het Bureau voor de Staatsschuld hanteert de meest recente bbp dat, op het moment van rapportage, door het ABS is gepubliceerd.⁸
11. Het spreekt voor zich dat de mate waarin de Staat kan lenen, dient te worden gerelateerd aan de grootte van de economie. Indien de economie groeit, dan ontstaat daardoor automatisch meer ruimte om schulden aan te gaan en vice versa. De leencapaciteit is derhalve niet een absoluut bedrag, maar dient af te hangen van de stand van de economie. De schuldpositie van de Staat wordt daarom uitgedrukt in het obligo. Deze is gedefinieerd als de staatsschuld gedeeld door het bbp en wordt uitgedrukt in procenten. Als de economie groeit, dan groeit het bbp ook en dan daalt het obligo procentueel gezien. Hierdoor ontstaat er ruimte om nieuwe leningen aan te gaan.
12. Bij het obligo wordt er een onderscheid gemaakt tussen de binnenlandse, de buitenlandse, en de totale staatsschuld. Beiden obligo's worden berekend in SRD, waarbij in vreemde valuta aangegane schulden worden gewaardeerd tegen de koers van de Centrale Bank geldend op de

---

⁵ Artikel 1 lid 1 sub i Wet op de Staatsschuld, gewijzigd bij SB 2016 no 63

⁶ Dit doet het Bureau onder andere via maandelijkse en kwartaalrapportages, in te zien op haar website www.sdmo.org.

⁷ Artikel 1 lid 1 sub h Wet op de Staatsschuld.

⁸ Zie ook de kwartaalrapportages van het Bureau voor de Staatsschuld. Elektronisch in te zien op: <https://www.sdmo.org/verslagen-en-rapporten>.

laatste dag van het kalenderjaar waarop het nominaal bruto binnenlands product betrekking heeft.⁹

13. Voor elk der obligo's is een plafond gedefinieerd. Het obligoplafond voor de bruto binnenlandse Staatsschuld bedraagt 25 procent terwijl die voor de buitenlandse schuld 35 procent bedraagt; het totale obligoplafond bedraagt 60 procent.¹⁰ Tussen de plafonds vindt er geen compensatie van ruimte plaats. Een overschrijding van het ene plafond kan niet gecompenseerd worden door onderschrijding van een ander plafond.¹¹

Artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld als rechtvaardigingsgrond

14. Op het overschrijden van een obligoplafond, zonder daartoe goedkeuring bij wet te hebben verkregen, staat gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren en geldboete van ten hoogste twee miljard gulden.¹² Een overschrijding van een obligoplafond is slechts toegestaan, indien de Minister daartoe ex artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld goedkeuring verkrijgt. Deze goedkeuring, welke van het overschrijden van het plafond het wederrechtelijk karakter ontnemt, kan slechts bij wet worden verkregen.¹³
15. Een goedkeuring ex artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld kan derhalve worden beschouwd als een rechtvaardigingsgrond. In voorkomende gevallen zal daarom dienen te worden nagegaan of er sprake is van een goedkeuring bij wet. Is deze aanwezig, dan zal (het deel) van de lening waartoe goedkeuring is verleend, niet mogen bijtellen in het bepalen of er een overschrijding heeft plaatsgevonden.

---

⁹ Artikel 3 lid 3 Wet op de Staatsschuld.

¹⁰ De plafonds zijn bij SB 2011 no 5 gewijzigd. Voorheen waren deze 15 procent, 45 procent, en 60 procent voor respectievelijk de binnenlandse, buitenlandse, en totale obligo.

¹¹ Memorie van Toelichting bij SB 2002 no 27, pagina 33.

¹² Artikel 25 lid 1 Wet op de Staatsschuld.

¹³ Artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld.

2. Interpretatie van artikel 3a Wet op de Staatsschuld

Doel van artikel 3a Wet op de Staatsschuld

16. In 2017 is de wet gewijzigd¹⁴ door toevoeging van een nieuw artikel 3a welke in bepaalde gevallen van rechtswege de in artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld bedoelde goedkeuring verleend. Het is namelijk mogelijk dat, alhoewel er geen nieuwe lening wordt aangegaan, het obligo toch toeneemt. Hierdoor neemt de nog beschikbare leenruimte af en is het zelfs mogelijk dat het plafond wordt overschreden. Dit kan zich in twee gevallen voordoen: doordat de wisselkoers stijgt of doordat het bbp afneemt.
17. Als (een deel van) de schuld is genomineerd in vreemde valuta, dan leidt een stijging van de wisselkoers automatisch tot een hoger obligo uitgedrukt in SRD. Daarnaast, aangezien voor het bepalen van het obligo de staatsschuld wordt gedeeld door het bbp, kan bij een negatieve groei van het bbp het obligo ook hoger uitvallen. De rekenkundige mechanismes achter deze twee effecten mogen geacht worden duidelijk te zijn. In beide gevallen is het principiële probleem dat alhoewel er niet méér wordt geleend, het obligo toch boven het plafond kan gaan uitschieten.
18. De gedachte bij artikel 3a Wet op de Staatsschuld is dat indien overschrijding het gevolg is van de twee bovenstaande effecten, het niet redelijk zou zijn de Minister daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk te stellen. Immers, geen straf zonder schuld. De Memorie van Toelichting uit 2017 zegt daaromtrent het volgende (cursiveringen en onderstrepingen zijn toegevoegd):
19. “De negatieve groei van het nominaal bruto binnenlands product en/of stijging van de wisselkoers kunnen maken dat de gepubliceerde totale Staatsschuld, zonder dat er daar bovenop extra schuldverplichtingen door de Staat worden aangegaan, boven de wettelijk vastgestelde obligoplafonds komen te liggen. Het is daarom noodzakelijk dat conform het gestelde in de Memorie van Toelichting van artikel 3 van de Wet op de Staatsschuld, ter zake specifieke voorzieningen worden getroffen in het geval het nominaal bruto binnenlands product voor een bepaald jaar of bepaalde periode door bovengenoemde onvoorziene omstandigheden daalt ten opzichte van het jaar op de periode daarvoor of door de in het artikel genoemde oorzaken de Staatsschuld stijgt boven de wettelijk vastgestelde obligoplafonds. De aanvulling van artikel 3a voorziet daarin.”
20. In de Memorie van Toelichting uit 2002, waar in de Memorie van Toelichting uit 2017 naar wordt verwezen, werd reeds erkend dat:
21. “De waarschijnlijkheid dat ongunstige ontwikkelingen zullen resulteren in een negatieve groei van het nominaal bbp gedurende meerder jaren achtereen wordt niet erg groot ingeschat. Mocht die omstandigheid zich inderdaad voordoen, dan zal bij wet een incidentele voorziening terzake getroffen moeten worden naar de dan prevalerende omstandigheden.”

---

¹⁴ Wet van 3 februari 2017, houdende nadere wijziging van de Wet op de Staatsschuld (SB 2002 no 27, zoals laatstelijk gewijzigd bij SB 2016 no 63), SB 2017 no 10.

22. De wetgever van 2002 ging er dus niet van uit dat er zich wederom een situatie van negatieve economische groei zou voordoen. Echter, er werd een slag om de arm gehouden door te stellen dat, indien dat toch zo zou zijn, dan hiervoor bij wet voorzieningen voor zouden kunnen worden getroffen om zo onterechte vervolging van de Minister te voorkomen. Deze voorziening is door de wetgever van 2017 getroffen door het toevoegen van een nieuw artikel 3a aan de Wet op de Staatsschuld. Dit artikel bestaat uit drie leden, en wordt nu aan een nadere beschouwing onderworpen.

Interpretatie van artikel 3a Wet op de Staatsschuld

23. Leden 1 en 2 luiden als volgt: (cursiveringen en toelichting tussen haakjes zijn toegevoegd):

“In een periode [*recessieperiode*] van negatieve groei van het nominaal bruto binnenlands product en/of stijging van de wisselkoers, waardoor de Staatsschuld ten opzichte van het bruto binnenlands product het obligoplafond genoemd zoals bedoeld in artikel 3 de leden 1, 2 en 4 overschrijdt [*de toegestane overschrijding*], vanaf het eerste jaar waarin dit het geval is tot en met het jaar waarin de Staatsschuld ten opzichte van het bruto binnenlands product wederom onder het wettelijk vastgesteld niveau komt te liggen [*de overschrijdingsperiode*], is het bepaalde in de leden 2 en 3 van dit artikel van toepassing.”

Voor de overschrijding zoals bedoeld in lid 1 [*de toegestane overschrijding*] wordt geacht goedkeuring te zijn verleend [*goedkeuring van rechtswege*], conform artikel 3 lid 5.

24. Uit bovenstaande bepaling is het duidelijk dat de wetgever van belang acht dat in bepaalde gevallen van rechtswege goedkeuring wordt verleend voor overschrijding van het plafond. Hiertoe zal echter wel aan enkele voorwaarden moeten zijn voldaan.
25. Ten eerste zal er sprake moet zijn van wat hier zal worden genoemd *recessieperiode*. Dit is een periode van negatieve bbp-groei en/of stijging van de wisselkoers. Als gevolg van deze recessie overstijgt het obligo het plafond gedurende een bepaalde tijdsperiode. Deze tijdsperiode, verder genoemd de *overschrijdingsperiode*, duurt vanaf het eerste jaar van de overstijging tot en met het jaar waarin het obligo weer onder de wettelijke norm is. Deze overschrijdingsperiode dient dus te worden onderscheiden van de recessieperiode. Het kan bijvoorbeeld zijn dat er in jaar 1 en 2 een recessie plaatsvindt, maar dat de effecten daarvan in de zin van plafondoverschrijding (van de bestaande leningen) zich voordoen in jaar 2 en 3.
26. Dat deel van de overschrijding gedurende de overschrijdingsperiode waarvoor *van rechtswege goedkeuring* bij wet wordt verleend ex lid 2 van artikel 3a, kan worden genoemd de *toegestane overschrijding*. Het is van belang op te merken dat niet alle overschrijding tijdens een overschrijdingsperiode tevens toegestane overschrijding is. Deze is beperkt tot dat deel van de overschrijding welke te wijten is aan koersstijging en/of bbp-daling. Deze vereiste causaliteit volgt uit de formulering van lid 1, waar wordt gesproken van “waardoor de staatsschuld...”. Andere factoren dan gerelateerd aan de recessie zijn hierbij dus niet aan de orde.
27. Het doel van artikel 3a is dus te voorkomen dat een overschrijding van de staatsschuld als gevolg van stijging van de wisselkoers, de minister niet wordt aangerekend. Rekenkundig komt dit neer

op het steeds hanteren van de koers zoals die gold ten tijde van het aangaan van de betreffende lening. Anders gezegd, bij het berekenen van het obligo wordt er gedaan alsof er sinds het aangaan van de lening geen koersstijging heeft plaatsgevonden. Een voorbeeld kan helpen dit te verduidelijken:

In januari wordt een lening afgesloten van USD 100 miljoen. De koers op dat moment is 1:4. In maart wordt er een tweede lening afgesloten van USD 50 miljoen terwijl de koers in die maand steeg tot 1:5. De koers blijft vervolgens constant maar stijgt in juli plotseling tot 1:10.

Indien er geen correctie voor koersstijging plaatsvindt, dan zal de lening zich in SRD uitgedrukt als volgt ontwikkelen:

		Lening 1 (100 USD)	Lening 2 (50 USD)	Schuld	Schuld
Maand	Koers SRD:USD	USD	USD	USD	SRD
Januari	1:4	100		100	400
Februari	1:5	100		100	500
Maart	1:5	100	50	150	750
April	1:5	100	50	150	750
Mei	1:5	100	50	150	750
Juni	1:5	100	50	150	750
Juli	1:10	100	50	150	1500

In juli is er een plotseling stijging van het obligo aangezien de waarde van de twee leningen uitgedrukt in SRD nu een stuk hoger zijn.

Als nu echter in lijn met artikel 3a de verhoging als gevolg van de wisselkoersstijging wordt gecompenseerd, dan betekent dit dat elke lening dient te worden gewaardeerd tegen de koers ten tijde van het aangaan van de lening. Dit betekent dat de eerste lening tegen de koers van 1:4 wordt gewaardeerd, en de tweede tegen 1:5. Dit leidt tot het volgende resultaat:

		Lening 1 (100 USD)	Lening 2 (50 USD)	Lening 1 (koers 1:4)	Lening 2 (koers 1:5)	Schuld
Maand	Koers SRD:USD	USD	USD	SRD	SRD	SRD
Januari	1:4	100		400		400
Februari	1:5	100		400		400
Maart	1:5	100	50	400	250	650
April	1:5	100	50	400	250	650
Mei	1:5	100	50	400	250	650
Juni	1:5	100	50	400	250	650
Juli	1:10	100	50	400	500	900

Het obligo van de lening is nu niet 1500 maar 900. Het verschil van 600, welke was veroorzaakt door de wisselkoersstijging, wordt nu niet meer opgeteld bij het bepalen van het obligo. Hierdoor ontstaat er een ruimte van 600, welke zolang het plafond niet wordt overschreden, kan worden ingevuld met nieuwe leningen.

Stel nu bijvoorbeeld dat het obligoplafond 1000 bedraagt (voor het gemak in dit voorbeeld aannemende een vast bedrag en geen percentage). In het geval zonder koerscorrectie zou in juli het plafond zijn overschreden met $1500 - 1000 = 500$. Door de correctie is het obligo echter 900, hetgeen betekent dat er nog ruimte is om voor een nieuwe lening in augustus maar tot een maximum van $1000 - 900 = 100$. Is deze nieuwe lening hoger dan 100, dan zal er goedkeuring nodig zijn aangezien het plafond daarmee zal worden overtreden.

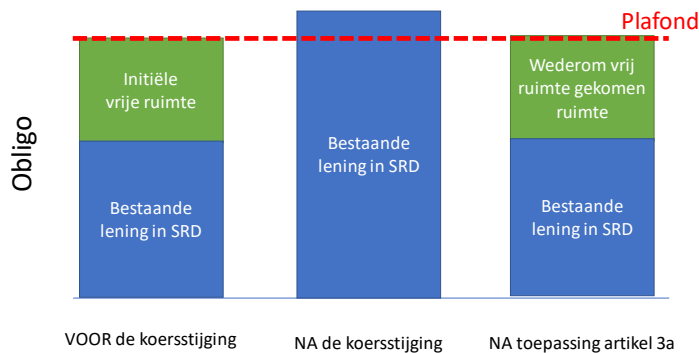
Artikel 3a Wet op de Staatsschuld als schulduitsluitingsgrond

28. Artikel 3a Wet op de Staatsschuld is te classificeren is als een schulduitsluitingsgrond. In het geval dat door een recessie de wisselkoersen stijgen, en hierdoor het obligo van de bestaande schuld boven het plafond uitkomt, dan wordt dit de minister niet aangerekend. Deze stijging immers was immers niet het gevolg van zijn gedraging. Van belang is echter is dat deze uitsluiting slechts geldt voor het wisselkoerseffect op bestaande leningen. Dit vanwege de vereiste causaliteit tussen de recessie en de toegestane overschrijding. Immers, alleen voor reeds bestaande schulden geldt dat koersstijging leidt tot toename van de schuld uitgedrukt in SRD.
29. Wordt een nieuwe lening aangegaan, dan staat de waarde daarvan in SRD op dat moment vast. Voor deze nieuwe lening is er dus geen sprake van koersstijging. Er kan derhalve ook geen sprake zijn van een plafondoverschrijding als gevolg van koersstijging buiten de macht van de minister. De minister weet immers ten tijde van het aangaan van de nieuwe lening of deze al dan niet zal leiden tot een overschrijding. Gaat hij deze lening zonder goedkeuring aan, dan is er sprake van opzettelijke overschrijding. Immers, hij doet dit willens en wetens en de overschrijding kan hem derhalve strafrechtelijk worden aangerekend.
30. Voor het bepalen of voor een bepaalde lening al dan niet overschrijding is toegestaan, is het onderscheid tussen bestaande en nieuwe leningen van belang. Gaat het om een reeds bestaande lening, en wordt het obligo van deze lening als gevolg van de recessie verhoogd, dan komt deze in aanmerking voor goedkeuring van rechtswege. Gaat het om een nieuwe lening die wordt aangegaan, en dáárdor het plafond op dat moment wordt overschreden, dan komt deze niet voor goedkeuring van rechtswege in aanmerking.

Interpretatie van lid 3 van artikel 3a Wet op de Staatsschuld

31. Indien een bestaande lening leidt tot overschrijding van het plafond, dan zal zo een overschrijding worden toegestaan indien deze het gevolg is van de recessie. In feite wordt hiermee het obligo (in SRD uitgedrukt) van bestaande leningen constant gehouden. Hierdoor gaat de ruimte die er eerder was voor nieuwe leningen (ten tijde van de lagere koers) niet verloren. Deze komt als het ware weer vrij na toepassing van artikel 3a.

Figuur 1: Het effect van toepassing van artikel 3a.

32. De Minister kan de aldus weer vrijgekomen ruimte gebruiken, maar wordt daarbij wel beperkt. De gedachte daarbij is dat van deze ruimte op verantwoorde wijze gebruik wordt gemaakt. Immers, in beginsel was deze ruimte er niet, maar is door ingrijpen van de wetgever alsnog aan de Minister ter beschikking gesteld. De wetgever stelt daarom eisen ten aanzien van de vrijheid die de Minister heeft bij het gebruik maken van deze leenruimte. Dit wordt in lid 3 als volgt verwoord:
33. “Het is de Minister [*in de overschrijdingsperiode*] slechts toegestaan schuldverplichtingen [*tot de wederom vrijgekomen ruimte*] aan te gaan ter financiering van kosten en programma’s op de vigerende begroting waarvoor in de begroting is aangegeven dat deze met binnenlandse of buitenlandse financiering zullen worden gerealiseerd, waarbij de totale schuldverplichtingen niet meer kunnen bedragen dan het begrotingstekort, met dien verstande dat het begrotingstekort:
- In het eerste jaar [jaar 1 *van de overschrijdingsperiode*] niet meer kan bedragen dan 6.5 procent van het nominaal bruto binnenlands product
  - In de jaren [jaar 2 tot en met 5 *van de overschrijdingsperiode*] daarna, indien de in lid 1 beschreven overschrijding voortduurt, het begrotingstekort niet meer mag bedragen dan 5 procent van het nominaal bruto binnenlands product.
  - Indien de in lid 1 beschreven overschrijding voortduurt [*de overschrijdingsperiode duurt langer dan vijf jaar*], na het vijfde jaar de Minister volgens de in dit lid onder a en b getroffen voorzieningen geen schuldverplichtingen meer kan aangaan [*de vrijgekomen ruimte kan niet meer worden gebruikt*], maar indien nodig slechts volgens de voorziening in artikel 3 lid 5 [*goedkeuring bij wet moet per geval worden aangevraagd*].”
34. De wetgever legt de Minister dus zware beperkingen op met betrekking tot het aangaan van nieuwe leningen. De rechtvaardiging hiervoor is dat de Minister eigenlijk geen leenruimte meer had; er zal dus extra zorgvuldigheid van de Minister worden vereist. De alsnog vrijgekomen ruimte mag hij daarom slechts onder stringente voorwaarden benutten:
- Nieuwe leningen slechts gebruikt mogen worden ter financiering van het begrotingstekort. Door deze beperking wordt enige mate van controle gehandhaafd op de Minister in die zin dat deze slechts leningen kan afsluiten voor de uitgaven die reeds door de wetgever als rechtmatig zijn beoordeeld.

- ii. Het begrotingstekort is in de eerste vijf jaar van de overschrijdingsperiode gelimiteerd tot de in sub a en b genoemde percentages. Op deze wijze wordt ook de hoeveelheid door de Minister te sluiten nieuwe leningen beperkt.
35. Het doel van artikel 3a is uiteraard niet om eeuwig in een toestand van overschrijding te blijven. Er zullen maatregelen moeten worden getroffen om hieruit te geraken en dit vergt onder andere een verantwoord en prudent leengedrag.
36. Het kan dus niet de bedoeling van de wetgever zijn om de overschrijdingsperiode oneindig lang te laten duren. Daarom is in lid 3 onder sub c de voorziening onder sub a en b deze overschrijdingsperiode gelimiteerd tot 5 jaar. Mocht in jaar 5 het obligo niet onder het plafond zijn geraakt, dan wordt de Minister nog meer in zijn leenbeleid beperkt en wel zodanig dat deze voor elke nieuwe lening nu een goedkeuring zal dienen te verkrijgen. Dit komt praktisch neer op het onder curatele stellen van de Minister en is een verregaande maatregel die, gezien de aard van het onderwerp, op zijn plaats is. Een dergelijke maatregel past daarnaast goed in het door de wetgever ontworpen systeem waarbij een Minister kan worden vervolgd bij overschrijding van het plafond.

3. Toetsing op overschrijding

Schulddata van het Bureau voor de Staatsschuld

37. De minister is verplicht op kwartaalbasis de staatsschuld te publiceren.¹⁵ Deze publicatie wordt verzorgd door het Bureau voor de Staatsschuld.¹⁶ In de volgende tabel zijn de door het Bureau gepubliceerde gegevens gepresenteerd. Naast de schuld zijn in de tabel tevens weergegeven de gehanteerde bbp- en koersgegevens.

Tabel 1: Maandelijks data staatsschuld, bbp en wisselkoers zoals gepubliceerd door het Bureau voor de Staatsschuld.¹⁷

Jaar	Maand	bbp		Koers		Schuld Buitenland		Schuld Binnenland					Schuld Totaal
		SRD	SRD/USD	EUR/SRD		mln USD	mln SRD	SRD component	USD component	EUR component	Totaal	SRD component	
								mln SRD	mln USD	mln EUR	mln SRD	%	
2017	1	19,720	4.04	4.50		1,528	6,173	3,472	102	15	3,953	87.8%	10,125
2017	2	19,720	4.04	4.50		1,550	6,260	3,479	102	15	3,958	87.9%	10,218
2017	3	19,720	4.04	4.50		1,546	6,245	3,496	101	15	3,971	88.0%	10,216
2017	4	19,720	4.04	4.50		1,548	6,254	3,546	101	14	4,017	88.3%	10,271
2017	5	19,720	4.04	4.50		1,561	6,305	3,663	100	14	4,130	88.7%	10,435
2017	6	19,720	4.04	4.50		1,563	6,316	3,744	106	13	4,231	88.5%	10,547
2017	7	19,720	4.04	4.50		1,571	6,346	3,737	134	25	4,386	85.2%	10,733
2017	8	19,720	7.49	7.83		1,612	12,062	3,793	132	26	4,978	76.2%	17,040
2017	9	20,420	7.49	7.83		1,604	12,009	3,899	141	30	5,184	75.2%	17,193
2017	10	20,420	7.49	7.83		1,611	12,061	3,970	138	29	5,225	76.0%	17,286
2017	11	20,420	7.49	7.83		1,617	12,101	4,097	130	29	5,295	77.4%	17,396
2017	12	20,420	7.49	7.83		1,683	12,595	4,136	136	31	5,393	76.7%	17,987
2018	1	20,420	7.49	7.83		1,738	13,007	4,086	155	31	5,484	74.5%	18,490
2018	2	20,420	7.49	7.83		1,736	12,994	4,041	154	30	5,427	74.5%	18,422
2018	3	20,420	7.49	7.83		1,740	13,025	4,072	154	30	5,461	74.6%	18,486
2018	4	20,420	7.49	7.83		1,730	12,948	3,988	183	32	5,607	71.1%	18,555
2018	5	20,420	7.49	7.83		1,729	12,942	4,030	184	31	5,654	71.3%	18,596
2018	6	20,420	7.49	7.83		1,665	12,460	4,042	186	30	5,671	71.3%	18,131
2018	7	22,978	7.49	7.83		1,654	12,932	4,048	182	24	5,596	72.3%	18,528
2018	8	22,978	7.52	8.94		1,666	12,532	4,078	182	24	5,663	72.0%	18,195
2018	9	22,978	7.52	8.94		1,665	12,522	4,079	184	23	5,665	72.0%	18,187
2018	10	22,978	7.52	8.94		1,665	12,519	4,103	184	23	5,691	72.1%	18,210
2018	11	22,978	7.52	8.94		1,687	12,687	4,068	190	22	5,698	71.4%	18,385
2018	12	22,978	7.52	8.94		1,715	12,900	4,075	202	27	5,833	69.9%	18,733
2019	1	22,978	7.52	8.94		1,733	13,029	4,772	208	28	6,588	72.4%	19,617
2019	2	22,978	7.52	8.94		1,739	13,078	4,996	207	28	6,804	73.4%	19,883
2019	3	22,978	7.52	8.94		1,739	13,076	4,751	207	27	6,548	72.6%	19,624
2019	4	22,978	7.52	8.94		1,741	13,092	4,750	208	66	6,909	68.8%	20,001
2019	5	22,978	7.52	8.94		1,735	13,048	4,755	208	106	7,265	65.5%	20,313
2019	6	22,978	7.52	8.94		1,761	13,243	4,756	206	106	7,252	65.6%	20,496
2019	7	22,978	7.52	8.94		1,758	13,218	4,755	205	106	7,243	65.6%	20,462

¹⁵ Artikel 8 lid 1 Wet op de Staatsschuld.

¹⁶ Artikel 15 sub i Wet op de Staatsschuld.

¹⁷ BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD, Maandstatistieken, TOTALE BINNENLANDSE EN BUITENLANDSE SCHULD 2017, update 14 augustus 2019. Tabellen 2017-1, 2017-2, 2017-3. Elektronisch te raadplegen op: <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-31pdf>, <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-2.pdf>, <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-3.pdf>

38. Op grond van de bovenstaande gepubliceerde data, kunnen de schuldratio's worden berekend op maandelijkse basis.

Tabel 2: Maandelijkse schuldratio's, berekend op basis van data van het Bureau voor de Staatsschuld.¹⁸

Schuldratio		
Buitenland	Binnenland	Totaal
Max 35% van BBP	Max 25% van BBP	Max 60% van BBP
31.3%	20.0%	51.3%
31.7%	20.1%	51.8%
31.7%	20.1%	51.8%
31.7%	20.4%	52.1%
32.0%	20.9%	52.9%
32.0%	21.5%	53.5%
32.2%	22.2%	54.4%
61.2%	25.2%	86.4%
58.8%	25.4%	84.2%
59.1%	25.6%	84.7%
59.3%	25.9%	85.2%
61.7%	26.4%	88.1%
63.7%	26.9%	90.5%
63.6%	26.6%	90.2%
63.8%	26.7%	90.5%
63.4%	27.5%	90.9%
63.4%	27.7%	91.1%
61.0%	27.8%	88.8%
56.3%	24.4%	80.6%
54.5%	24.6%	79.2%
54.5%	24.7%	79.2%
54.5%	24.8%	79.2%
55.2%	24.8%	80.0%
56.1%	25.4%	81.5%
56.7%	28.7%	85.4%
56.9%	29.6%	86.5%
56.9%	28.5%	85.4%
57.0%	30.1%	87.0%
56.8%	31.6%	88.4%
57.6%	31.6%	89.2%
57.5%	31.5%	89.0%

¹⁸ BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD, Maandstatistieken, TOTALE BINNENLANDSE EN BUITENLANDSE SCHULD 2017, update 14 augustus 2019. Tabellen 2017-1, 2017-2, 2017-3. Elektronisch te raadplegen op: <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-31pdf>, <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-2.pdf>, <https://www.sdmo.org/images/tabellen/Tabel-2017-3.pdf>

39. Zoals is te zien, heeft er vanaf augustus 2017 overschrijding plaatsgevonden van het plafond voor elk der drie categorieën schulden. De overschrijding is echter met name bij de buitenlandse schuld substantieel; deze gaat van 32.2% naar 61.1%. Bij de binnenlandse schuld is de verhoging minder substantieel van 22.2% naar 25.2% maar nochtans wordt ook hier het plafond overtreden. De overschrijdingen zijn voornamelijk te wijten aan de devaluatie van de SRD.
40. De wet stelt met artikel 4 lid 1 Wet op de Staatsschuld de Minister strafrechtelijk aansprakelijk indien hij een obligoplafond overschrijdt zonder goedkeuring bij wet. De hierboven geconstateerde overschrijding wil dus nog niet zeggen dat er sprake is van een strafbaar feit. Er kunnen immers nog een strafuitsluitingsgrond aanwezig zijn in de zin van een verleende goedkeuring, namelijk:
- a. Goedgekeurde leningen ex artikel 3 lid 5;
  - b. Goedkeuring in verband met effecten van de wisselkoers ex artikel 3a.
41. Concreet komt het erop neer dat leningen waarvoor goedkeuring is en de stijging in de schuld als gevolg van koersstijging, niet bij de overschrijding dienen te worden betrokken. Na aftrek van deze resulteert een lagere schuldratio, welke dan kan worden vergeleken met het plafond.

Goedgekeurde leningen

42. Eerder is door de wetgever op grond van artikel 3 lid 5 Wet op de Staatsschuld in 2016 bij wet goedkeuring verleend voor het aangaan van twee leningen met China:
- 1. SB 2016 no 148: USD 235 miljoen (Dalian 4)
  - 2. SB 2016 no 157: USD 98.5 miljoen (Telesur)
43. Het bedrag corresponderend met deze twee leningen, zal van de buitenlandse schuld moeten worden afgetrokken. In de volgende tabel is deze berekening weergegeven.

Tabel 3: Verloop van de buitenlandse staatsschuld voor en na correctie voor Dalian/Telesur leningen

		Schuld Buitenland	Goedkeuring SB 2016, no 148 en 157	Schuld Buitenland	Schuld Buitenland	Schuld Ratio Buitenland
		Totaal		Na goedkeuring	Na goedkeuring	Na goedkeuring
Jaar	Maand	mln USD		mln USD	mln SRD	%
2017	1	1,527.80	333.50	1,194.30	4,824.97	24.5%
2017	2	1,549.60	333.50	1,216.10	4,913.04	24.9%
2017	3	1,545.70	333.50	1,212.20	4,897.29	24.8%
2017	4	1,548.00	333.50	1,214.50	4,906.58	24.9%
2017	5	1,560.60	333.50	1,227.10	4,957.48	25.1%
2017	6	1,563.40	333.50	1,229.90	4,968.80	25.2%
2017	7	1,570.90	333.50	1,237.40	4,999.10	25.4%
2017	8	1,611.50	333.50	1,278.00	9,572.22	48.5%
2017	9	1,604.40	333.50	1,270.90	9,519.04	46.6%
2017	10	1,611.40	333.50	1,277.90	9,571.47	46.9%
2017	11	1,616.70	333.50	1,283.20	9,611.17	47.1%
2017	12	1,682.70	333.50	1,349.20	10,105.51	49.5%
2018	1	1,737.70	333.50	1,404.20	10,517.46	51.5%
2018	2	1,736.10	333.50	1,402.60	10,505.47	51.4%
2018	3	1,740.10	333.50	1,406.60	10,535.43	51.6%
2018	4	1,729.90	333.50	1,396.40	10,459.04	51.2%
2018	5	1,729.00	333.50	1,395.50	10,452.30	51.2%
2018	6	1,664.60	333.50	1,331.10	9,969.94	48.8%
2018	7	1,654.20	333.50	1,320.70	9,892.04	43.1%
2018	8	1,666.40	333.50	1,332.90	10,023.63	43.6%
2018	9	1,665.20	333.50	1,331.70	10,014.46	43.6%
2018	10	1,664.70	333.50	1,331.20	10,010.75	43.6%
2018	11	1,687.10	333.50	1,353.60	10,179.16	44.3%
2018	12	1,715.40	333.50	1,381.90	10,392.20	45.2%
2019	1	1,732.60	333.50	1,399.10	10,521.35	45.8%
2019	2	1,739.10	333.50	1,405.60	10,570.41	46.0%
2019	3	1,738.90	333.50	1,405.40	10,568.34	46.0%
2019	4	1,740.90	333.50	1,407.40	10,583.84	46.1%
2019	5	1,735.00	333.50	1,401.50	10,539.60	45.9%
2019	6	1,761.10	333.50	1,427.60	10,735.41	46.7%
2019	7	1,757.80	333.50	1,424.30	10,710.53	46.6%

44. Uit de tabel is op te maken dat alhoewel het obligo in januari als gevolg van de twee vermelde goedkeuringen wordt verlaagd (van 31.3% naar 24.5%) er in augustus 2017 nog steeds sprake is van een overschrijding. Deze overschrijding is nu wel minder en bedraagt 48.5% in plaats van de eerdere 61.2%. Nochtans is de goedkeuring van de twee voornoemde leningen niet voldoende om het effect van de wisselkoersstijging op het obligo te compenseren. Dit verklaart dan ook de aannahme van de wetswijziging middels artikel 3a in februari 2017, welke klaarblijkelijk deze situatie anticipeerde. Het effect van de koersstijging op de schuldhoogte wordt nu nader beschreven.

Effect koersstijging op de buitenlandse leningen

45. Het Bureau voor de Staatsschuld publiceert momenteel alleen de totale schuldratio, zonder de vereiste kortingen in verband met goedgekeurde leningen en/of koerseffecten. Het spreekt voor zich dat de schuldratio hoger is dan het plafond (zie ook tabel 2). Dit wordt niet onder stoelen of banken gestopt; echter wordt door het Bureau voor de Staatsschuld in haar rapportage het volgende aangegeven:

“Per 3 februari 2017 is artikel 3 uit de Wet op de Staatsschuld nader gewijzigd (SB 2017 no.10) middels een toevoeging. Deze toevoeging houdt in dat in een periode van specifieke economische omstandigheden, zoals negatieve groei van het nominale BBP en/of stijging van de wisselkoers, het de Minister van Financiën toegestaan is de wettelijke obligoplafond te overschrijden.”¹⁹

46. Het bovenstaande klopt in zoverre dat een overschrijding middels wetswijziging is toegestaan. Wat echter verzuimd wordt te vermelden is dat deze overschrijding is beperkt tot het effect van de wisselkoersstijging op het schuldbedrag. Aangezien dit laatstgenoemde effect niet wordt gepubliceerd, kan uit de cijfers niet in een oogopslag worden bepaald of er een overtreding heeft plaatsgehad. Immers, wat vergeleken moet worden is de schuld na aftrek van goedgekeurde elementen. En precies dit wordt op dit moment niet gepubliceerd. Overigens was dit tot het derde kwartaal van 2018 nog wel het geval; maar om onbekende redenen is het Bureau hiermee opgehouden.
47. Alhoewel uit de huidige publicaties van het Bureau niet direct kan worden opgemaakt of er een overschrijding heeft plaatsgevonden, kan dit toch op indirecte wijze worden gedaan. En dit met gebruik van de door het Bureau zelf gepubliceerde maandelijkse data. Deze data zijn in Bijlage III opgenomen. Uit deze data blijkt het verloop van de schuld op maandbasis en daardoor is ook duidelijk welke mutaties zich van maand tot maand hebben voorgedaan. Uit deze informatie kan vervolgens eenvoudig worden herleid hoeveel nieuwe schuld in een gegeven maand is aangegaan (of terugbetaald), en tegen welke koers deze derhalve dient te worden gewaardeerd (i.c. tegen de koers van de betreffende maand).

---

¹⁹ Bureau voor de Staatsschuld, Kwartaalrapportage 2e kwartaal 2019, 29 augustus 2019, pagina 2.

48. De gedetailleerde berekening van het bovengenoemde is in Bijlage II opgenomen. Hieronder zijn deze samengevat voor de buitenlandse schuld. Zoals kan worden opgemerkt wordt na correctie voor het wisselkoerseffect, het plafond van 35% in geen enkele maand overtreden.

Tabel 4: Verloop van de buitenlandse staatsschuld na correctie voor (1) goedgekeurde leningen en (2) compensatie voor wisselkoersstijging ex artikel 3a. Zie Bijlage II voor de gedetailleerde calculaties.

		Schuld Buitenland	Schuld Buitenland	Effect Koers	Schuld Buitenland	Schuld Ratio Buitenland
		Totaal	Na goedkeuring		Na goedkeuring en koerseffect	Na goedkeuring en koerseffect
Jaar	Maand	mln USD	mln SRD		mln SRD	%
2017	1	1,527.80	4,824.97	-	4,824.97	24.5%
2017	2	1,549.60	4,913.04	-	4,913.04	24.9%
2017	3	1,545.70	4,897.29	-	4,897.29	24.8%
2017	4	1,548.00	4,906.58	-	4,906.58	24.9%
2017	5	1,560.60	4,957.48	-	4,957.48	25.1%
2017	6	1,563.40	4,968.80	-	4,968.80	25.2%
2017	7	1,570.90	4,999.10	-	4,999.10	25.4%
2017	8	1,611.50	9,572.22	4,269.00	5,303.22	26.9%
2017	9	1,604.40	9,519.04	4,269.00	5,250.04	25.7%
2017	10	1,611.40	9,571.47	4,269.00	5,302.47	26.0%
2017	11	1,616.70	9,611.17	4,269.00	5,342.17	26.2%
2017	12	1,682.70	10,105.51	4,269.00	5,836.51	28.6%
2018	1	1,737.70	10,517.46	4,269.00	6,248.46	30.6%
2018	2	1,736.10	10,505.47	4,269.00	6,236.47	30.5%
2018	3	1,740.10	10,535.43	4,269.00	6,266.43	30.7%
2018	4	1,729.90	10,459.04	4,269.00	6,190.04	30.3%
2018	5	1,729.00	10,452.30	4,269.00	6,183.30	30.3%
2018	6	1,664.60	9,969.94	4,269.00	5,700.94	27.9%
2018	7	1,654.20	9,892.04	4,269.00	5,623.04	24.5%
2018	8	1,666.40	10,023.63	4,309.00	5,714.63	24.9%
2018	9	1,665.20	10,014.46	4,309.00	5,705.46	24.8%
2018	10	1,664.70	10,010.75	4,309.00	5,701.75	24.8%
2018	11	1,687.10	10,179.16	4,309.00	5,870.16	25.5%
2018	12	1,715.40	10,392.20	4,309.00	6,083.20	26.5%
2019	1	1,732.60	10,521.35	4,309.00	6,212.35	27.0%
2019	2	1,739.10	10,570.41	4,309.00	6,261.41	27.2%
2019	3	1,738.90	10,568.34	4,308.00	6,260.34	27.2%
2019	4	1,740.90	10,583.84	4,309.00	6,274.84	27.3%
2019	5	1,735.00	10,539.60	4,309.00	6,230.60	27.1%
2019	6	1,761.10	10,735.41	4,309.00	6,426.41	28.0%
2019	7	1,757.80	10,710.53	4,308.00	6,402.53	27.9%

Effect koersstijging op de binnenlandse leningen

49. Bij de binnenlandse leningen is een deel van de leningen in vreemde valuta genomineerd. De koerscorrectie zal daarom alleen moeten worden toegepast op het valuta-gedeelte van de binnenlandse schuld. De hoogte van de SRD en de valuta componenten van de binnenlandse schuld wordt door het Bureau voor de Staatsschuld per maand gepubliceerd (zie ook tabel 1). Aangezien er in het buitenland geen leningen in SRD worden afgesloten, volgt hieruit automatisch wat het aandeel van valuta binnenlandse schuld is.

50. Dezelfde werkwijze als bij de buitenlandse schuld kan nu worden toegepast. Hierbij wordt het deel van de binnenlandse schuld dat uit vreemde valuta bestaat, meegenomen tegen de koers die gold ten tijde van het aangaan van de betreffende lening. De resulterende gecorrigeerde obligo's voor de binnenlandse schuld zijn vervolgens her-berekend op deze basis en in de onderstaande tabel weergegeven. Zoals is te zien, hebben er – ook na aanpassing voor de wisselkoers - overschrijdingen plaatsgevonden van het binnenlandse obligoplafond.

Tabel 5: Verloop van de buitenlandse staatsschuld na toepassing van artikel 3a. Zie Bijlage II voor de gedetailleerde calculaties.

Jaar	Maand	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuldratio Binnenland
		Totaal	SRD component	SRD component	Valuta component	Effect Koers	Na koerseffect	Na koerseffect
		mln SRD	%	mln SRD	mln SRD	mln SRD	mln SRD	Max 25% van BBP
2017	1	3,952.90	88%	3,472.00	480.90	-	3,952.90	20.0%
2017	2	3,957.90	88%	3,478.50	479.40	-	3,957.90	20.1%
2017	3	3,970.80	88%	3,495.90	474.90	-	3,970.80	20.1%
2017	4	4,017.00	88%	3,546.40	470.60	-	4,017.00	20.4%
2017	5	4,129.80	89%	3,663.30	466.50	-	4,129.80	20.9%
2017	6	4,230.60	88%	3,743.90	486.70	-	4,230.60	21.5%
2017	7	4,386.20	85%	3,737.20	649.00	-	4,386.20	22.2%
2017	8	4,978.30	76%	3,793.10	1,185.20	554.22	4,424.08	22.4%
2017	9	5,184.10	75%	3,899.00	1,285.10	554.22	4,629.88	22.7%
2017	10	5,225.10	76%	3,969.60	1,255.50	554.22	4,670.88	22.9%
2017	11	5,295.10	77%	4,096.90	1,198.20	554.22	4,740.88	23.2%
2017	12	5,392.50	77%	4,135.80	1,256.70	554.22	4,838.28	23.7%
2018	1	5,483.50	75%	4,086.40	1,397.10	554.22	4,929.28	24.1%
2018	2	5,427.10	74%	4,040.50	1,386.60	554.22	4,872.88	23.9%
2018	3	5,460.70	75%	4,071.60	1,389.10	554.22	4,906.48	24.0%
2018	4	5,607.20	71%	3,988.00	1,619.20	554.22	5,052.98	24.7%
2018	5	5,654.10	71%	4,029.60	1,624.50	554.22	5,099.88	25.0%
2018	6	5,671.30	71%	4,042.00	1,629.30	554.22	5,117.08	25.1%
2018	7	5,595.90	72%	4,047.80	1,548.10	554.22	5,041.68	21.9%
2018	8	5,662.90	72%	4,078.00	1,584.90	560.45	5,102.45	22.2%
2018	9	5,664.60	72%	4,078.90	1,585.70	560.43	5,104.17	22.2%
2018	10	5,691.20	72%	4,103.00	1,588.20	560.44	5,130.76	22.3%
2018	11	5,697.80	71%	4,067.70	1,630.10	560.43	5,137.37	22.4%
2018	12	5,832.90	70%	4,074.50	1,758.40	560.47	5,272.43	22.9%
2019	1	6,587.70	72%	4,771.50	1,816.20	560.44	6,027.26	26.2%
2019	2	6,804.20	73%	4,996.40	1,807.80	560.47	6,243.73	27.2%
2019	3	6,548.10	73%	4,751.30	1,796.80	560.37	5,987.73	26.1%
2019	4	6,908.80	69%	4,750.40	2,158.40	560.45	6,348.35	27.6%
2019	5	7,265.30	65%	4,755.40	2,509.90	560.48	6,704.82	29.2%
2019	6	7,252.20	66%	4,756.40	2,495.80	560.37	6,691.83	29.1%
2019	7	7,243.20	66%	4,754.60	2,488.60	560.35	6,682.85	29.1%

De overschrijdingen vermeld in tabel 5 zijn veroorzaakt door het aangaan van een aantal nieuwe leningen in de periode januari tot juni 2019:

- a. “De Staat heeft per 31 januari 2019 een schatkistpromesse ter waarde van SRD 670,1 mln., conform artikel 21 van de Bankwet, uitgegeven aan de Centrale Bank van Suriname.”²⁰
  - b. “Met de Hakrinbank in april met als hoofdsom Euro 40 miljoen. Deze lening is bedoeld voor het financieren van begrotingsuitgaven. De condities van deze lening zijn, een looptijd van 6 maanden en een rentevoet van 1%.”
  - c. “Met de Surinaamse Volkscrediet Bank eveneens voor het financieren van begrotingsuitgaven. Deze overeenkomst heeft een hoofdsom van Euro 40 miljoen, een looptijd van 6 maanden en een rente voet van 1%.”²¹
  - d. “Met de Republic bank, bedoeld voor de aanschaf van voertuigen voor het ministerie van Openbare Werken Transport en Communicatie (OWT & C) met als hoofdsom USD 10 miljoen. De condities zijn: een looptijd van 7 jaren en een rentevoet van 6%.”²²
51. Voor het aangaan van bovengenoemde leningen is geen aparte goedkeuring bij wet verkregen en deze hebben in beginsel dus geleid tot een strafbare overschrijding. Nu is de Wet Staatsbegroting 2019 afgekondigd waarin wel een mogelijke goedkeuring zou kunnen worden gelezen. Dan zou op grond van artikel 1 lid 3 van het Wetboek van Strafrecht kunnen worden beargumenteerd dat de Wet Staatsbegroting 2019 verandering in wetgeving is na het tijdstip waarop het feit is begaan, welke voor de verdachte (i.c. de minister) gunstigere bepalingen inhoudt. Indien dat zo zou zijn, dan zou de Wet Staatsbegroting 2019 als goedkeuring *achteraf* kunnen worden beschouwd. Of dit nu het geval is, wordt nu nader besproken.

Wet Staatsbegroting 2019

52. In de Wet Staatsbegroting 2019 is de begroting voor het jaar 2019 goedgekeurd. In artikel 1 van deze wet worden de goedgekeurde bedragen per ministerie vastgesteld. In artikel 1a wordt vervolgens bepaald:

“In verband met de financiering van de in artikel 1 genoemde projecten, is het bepaalde in artikel 3a van de Wet op de Staatsschuld van toepassing.”

53. Om te bepalen of deze bepaling ook een goedkeuring van bovengenoemde vier leningen inhoudt, dienen twee vragen te worden beantwoord:

---

²⁰ Bureau voor de Staatsschuld, Kwartaalrapportage 1e kwartaal 2019, 14 mei 2019, pagina 1.

²¹ Bureau voor de Staatsschuld, Kwartaalrapportage 2e kwartaal 2019, 29 augustus 2019, pagina 2.

²² Bureau voor de Staatsschuld, Kwartaalrapportage 2e kwartaal 2019, 29 augustus 2019, pagina 2.

- i. Zijn de genoemde vier leningen te kwalificeren als financiering van de in de staatsbegroting genoemde projecten?
  - ii. Indien ja, wat is dan de implicatie van het van toepassing verklaren van artikel 3a van de Wet op de Staatsschuld op deze leningen?
54. Het is niet mogelijk de eerste vraag afdoende te beantwoorden, aangezien het niet duidelijk is uit de beschikbare informatie dat de leningen daadwerkelijk zijn besteed aan financiering van de staatsbegroting. Dit zal daarom nader dienen te worden onderzocht. Echter, aannemende dat vraag 1 bevestigend zou kunnen worden beantwoord, dan is de vraag wat het “van toepassing verklaren” van artikel 3a op deze vier leningen precies inhoudt.
55. In de eerste plaats dient te worden opgemerkt dat artikel 3a ook zonder de bepaling in de Wet op de Staatsschuld 2019 van toepassing is op elke lening aangegaan door de minister dus inclusief de vier bovengenoemde leningen. Als zodanig is artikel 1a Wet Staatsbegroting 2019 een redundante bepaling. Mogelijkerwijs is dit een voortvloeisel van de uitdrukkelijke wens van de wetgever dat de voorziening van betreffend artikel ook op de vier leningen (en ook toekomstige leningen) van toepassing is. Maar zoals gezegd hoefde daarvoor artikel 1a niet apart te worden opgenomen. Hoe dan ook, het is van belang na te gaan wat de toepassing van artikel 3a Wet op de Staatsschuld op de vier genoemde leningen precies inhoudt.
56. Zoals eerder besproken heeft artikel 3a twee aspecten. Ten eerste, het niet meenemen van overschrijdingen als deze het gevolg zijn van wisselkoers stijgen (leden 1 en 2 van het artikel). Ten tweede de extra beperking op nieuwe leningen door deze te limiteren aan een percentage van het begrotingstekort.
57. Het effect van de wisselkoersstijging is slechts van toepassing op (dat deel van) schulden aangegaan in valuta. Immers, alleen voor valutaleningen zal de koersstijging een rol spelen. Het mag duidelijk zijn dat de schatkistpromesse van SRD 670.1 miljoen niet valt onder het regime van artikel 3a leden 1 en 2. Deze is in SRD aangegaan en derhalve immuun tegen eventuele wisselkoersstijgingen.
58. Met betrekking tot de drie andere leningen (Hakrinbank, Republic Bank, en de VCB) geldt artikel 3a leden 1 en 2 wel. Hier geldt dus dat als de koers stijgt, de daaruit voortvloeiende stijging in de SRD schuld geen rol speelt bij het overschrijden van het plafond. Echter, de cijfers van het Bureau voor de Staatsschuld geven aan dat de koers sinds het derde kwartaal van 2018 niet is gestegen. De te hanteren koers is de koers volgens de notering van de Centrale Bank van Suriname op de laatste bankdag van het kalenderjaar waarop het nominaal bruto binnenlands product betrekking heeft.²³ Deze koers is, zoals is te zien in tabel 1, door het Bureau voor de Staatsschuld in augustus 2018 vastgesteld op 7.52 SRD voor de USD en 8.936 SRD voor de EUR en sindsdien ongewijzigd gebleven.

---

²³ Artikel 3 lid 3 Wet op de Staatsschuld.

59. Aangezien de koers constant is gebleven is de SRD-waarde van de in valuta aangegane leningen ook niet gestegen. Er valt met betrekking tot deze leningen dus geen correctie toe te passen. De consequenties hiervan is dat tabel 5 ongewijzigd blijft en de overschrijdingen gedurende 2019 nog steeds kunnen worden gekwalificeerd als te zijn veroorzaakt door het louter aangaan van nieuwe leningen en niet alshet gevolg van wisselkoersstijgingen.
60. De belangrijke conclusie is dat artikel 1a van de Wet op de Staatsbegroting 2019 geen goedkeuring inhoudt in de zin van artikel 3 lid 5 van de Wet op de Staatsschuld. Deze bepaalt immers slechts dat het bepaalde in artikel 1a van toepassing is. Hieruit volgt duidelijk niet dat dan ook (van rechtswege) goedkeuring is verleend voor overschrijding van het plafond als gevolg van een nieuwe lening. Integendeel geldt de goedkeuring slechts indien door wisselkoersstijging er een overschrijding zou plaatsvinden, hetgeen niet het geval kan zijn aangezien de koers constant is gebleven.

4. Conclusies

61. Het doel van deze nota was om de juridische en financiële onderbouwing te geven van de stelling dat er zonder goedkeuring overschrijding heeft plaatsgevonden van het binnenlandse schuldplafond. Bij het aantonen hiervan is gebruik gemaakt van data zoals door het Bureau voor de Staatsschuld zelf gepubliceerd. Gebleken is dat de wetswijziging van 2017 de leenruimte voor de regering substantieel heeft verhoogd. Echter, voor de binnenlandse schuld kan worden geconcludeerd dat ondertussen ook deze extra leenruimte volledig is opgebruikt.
62. De in de Wet op de Staatsbegroting 2019 opgenomen bepaling dat artikel 3a van de Wet op de Staatsschuld van toepassing is, creëert op zich genomen geen extra leenruimte. Deze extra ruimte zou slechts ontstaan als de wisselkoers zou zijn gestegen. Overigens is hiervoor het bepaalde in artikel 1a niet eens nodig; van rechtswege zou deze ruimte reeds zijn ontstaan. Artikel 1a van de Wet op de Staatsbegroting 2019 is in zoverre dus redundant zonder enig additioneel effect op de leenruimte reeds gecreëerd door artikel 3a van de Wet op de Staatsschuld.
63. De onvermijdelijke conclusie is dat de minister van Financiën zich schuldig heeft gemaakt aan het overschrijden van het binnenlandse schuldplafond. Deze overschrijding kan als opzettelijk worden gekwalificeerd. Immers, het was de minister bekend dat door het aangaan van de drie vernoemde leningen, het binnenlandse plafond zou worden overschreden. Door willens en wetens toch vernoemde leningen aan te gaan, is er sprake van een opzettelijke gedraging en is derhalve de maximum op te leggen straf 10 jaar gevangenis.²⁴
64. Aangezien genoemd misdrijf is gepleegd in de hoedanigheid van minister van Financiën, dient betreffende politieke ambtsdrager conform artikel 140 van de Grondwet en de Wet in Staat van Beschuldigingstelling Politieke Ambtsdrager (SB 2001 no 72) eerst door DNA in staat van beschuldiging worden gesteld. Hiertoe zal de Procureur-Generaal een verzoek dienen te doen bij

---

²⁴ Artikel 25 lid 1 Wet op de Staatsschuld.

DNA. Op grond van het in deze nota gepresenteerde bewijs, is het zaak een dergelijk verzoek zo spoedig als mogelijk in te dienen.

BIJLAGE II: Detaildata

Tabel II-1: Schuldratio buitenlands schuld na correctie voor (1) goedgekeurd Chinese leningen, en (2) koerseffecten.

Buitenlandse schulde in SRD	Buitenlandse schulde in USD	Schuld ratio als schuld gedeeld door bbp	De twee leningen die in dec 2016 zijn goedgekeurd. SB 2016 no 148: USD 235 miljoen (China/Dalian 4) SB 2016 no 157: USD 98.5 miljoen (China/Telesur)	Buitenlandse schuld minus de twee goedgekeurde Chinese leningen - in USD	Buitenlandse schuld minus de twee goedgekeurde Chinese leningen - in SRD tegen de koers van betreffende maand	Schuld ratio na aftrek van de goedgekeurde Chinese leningen	Het effect van de koersstijging op de SRD waarde van de schuld,	Schuld zonder de goedgekeurde Chinese leningen en zonder koerseffect	Schuld ratio zonder de goedgekeurde Chinese leningen en zonder koerseffect
a	b = a x koers	c	d	e = b - d	f = e x koers	g = f / bbp	h (uit tabel II-2)	i = f - h	j = i / bbp

Jaar	Maand	Schuld Buitenland	Schuld Buitenland	Schuld Ratio Buitenland	Goedgekeuring SB 2016, no 148 en 157	Schuld Buitenland	Schuld Buitenland	Schuld Ratio Buitenland	Effect Koers	Schuld Buitenland	Schuld Ratio Buitenland
		Totaal	Totaal	Inclusief SB 2016, no 148 en 157		Na goedkeuring	Na goedkeuring	Na goedkeuring		Na goedkeuring en koerseffect	Na goedkeuring en koerseffect
		mln SRD	mln USD	%		mln USD	mln SRD	%		mln SRD	%
2017	1	6,172.50	1,527.80	31.3%	333.50	1,194.30	4,824.97	24.5%	-	4,824.97	24.5%
2017	2	6,260.20	1,549.60	31.7%	333.50	1,216.10	4,913.04	24.9%	-	4,913.04	24.9%
2017	3	6,244.70	1,545.70	31.7%	333.50	1,212.20	4,897.29	24.8%	-	4,897.29	24.8%
2017	4	6,253.80	1,548.00	31.7%	333.50	1,214.50	4,906.58	24.9%	-	4,906.58	24.9%
2017	5	6,304.90	1,560.60	32.0%	333.50	1,227.10	4,957.48	25.1%	-	4,957.48	25.1%
2017	6	6,316.20	1,563.40	32.0%	333.50	1,229.90	4,968.80	25.2%	-	4,968.80	25.2%
2017	7	6,346.40	1,570.90	32.2%	333.50	1,237.40	4,999.10	25.4%	-	4,999.10	25.4%
2017	8	12,061.90	1,611.50	61.2%	333.50	1,278.00	9,572.22	48.5%	4,269.00	5,303.22	26.9%
2017	9	12,008.80	1,604.40	58.8%	333.50	1,270.90	9,519.04	46.6%	4,269.00	5,250.04	25.7%
2017	10	12,061.00	1,611.40	59.1%	333.50	1,277.90	9,571.47	46.9%	4,269.00	5,302.47	26.0%
2017	11	12,100.70	1,616.70	59.3%	333.50	1,283.20	9,611.17	47.1%	4,269.00	5,342.17	26.2%
2017	12	12,594.80	1,682.70	61.7%	333.50	1,349.20	10,105.51	49.5%	4,269.00	5,836.51	28.6%
2018	1	13,006.70	1,737.70	63.7%	333.50	1,404.20	10,517.46	51.5%	4,269.00	6,248.46	30.6%
2018	2	12,994.40	1,736.10	63.6%	333.50	1,402.60	10,505.47	51.4%	4,269.00	6,236.47	30.5%
2018	3	13,024.80	1,740.10	63.8%	333.50	1,406.60	10,535.43	51.6%	4,269.00	6,266.43	30.7%
2018	4	12,948.20	1,729.90	63.4%	333.50	1,396.40	10,459.04	51.2%	4,269.00	6,190.04	30.3%
2018	5	12,941.50	1,729.00	63.4%	333.50	1,395.50	10,452.30	51.2%	4,269.00	6,183.30	30.3%
2018	6	12,459.60	1,664.60	61.0%	333.50	1,331.10	9,969.94	48.8%	4,269.00	5,700.94	27.9%
2018	7	12,931.70	1,654.20	56.3%	333.50	1,320.70	9,892.04	43.1%	4,269.00	5,623.04	24.5%
2018	8	12,531.60	1,666.40	54.5%	333.50	1,332.90	10,023.63	43.6%	4,309.00	5,714.63	24.9%
2018	9	12,522.40	1,665.20	54.5%	333.50	1,331.70	10,014.46	43.6%	4,309.00	5,705.46	24.8%
2018	10	12,518.70	1,664.70	54.5%	333.50	1,331.20	10,010.75	43.6%	4,309.00	5,701.75	24.8%
2018	11	12,687.10	1,687.10	55.2%	333.50	1,353.60	10,179.16	44.3%	4,309.00	5,870.16	25.5%
2018	12	12,900.20	1,715.40	56.1%	333.50	1,381.90	10,392.20	45.2%	4,309.00	6,083.20	26.5%
2019	1	13,029.30	1,732.60	56.7%	333.50	1,399.10	10,521.35	45.8%	4,309.00	6,212.35	27.0%
2019	2	13,078.40	1,739.10	56.9%	333.50	1,405.60	10,570.41	46.0%	4,309.00	6,261.41	27.2%
2019	3	13,076.20	1,738.90	56.9%	333.50	1,405.40	10,568.34	46.0%	4,308.00	6,260.34	27.2%
2019	4	13,091.80	1,740.90	57.0%	333.50	1,407.40	10,583.84	46.1%	4,309.00	6,274.84	27.3%
2019	5	13,047.60	1,735.00	56.8%	333.50	1,401.50	10,539.60	45.9%	4,309.00	6,230.60	27.1%
2019	6	13,243.30	1,761.10	57.6%	333.50	1,427.60	10,735.41	46.7%	4,309.00	6,426.41	28.0%
2019	7	13,218.40	1,757.80	57.5%	333.50	1,424.30	10,710.53	46.6%	4,308.00	6,402.53	27.9%

Tabel II-2: Berekening van koerseffecten buitenlandse schuld.

		Buitenlandse schuld minus k = e	Maandelijke mutatie in schuld in mln USD I = maandelijke mutatie in k	Mutaties (I) en koers) worden hier getransposed ivm koersaanpassing berekening																														
				1194.3	21.8	-3.9	2.3	12.6	2.8	7.5	40.6	-7.1	7	5.3	66	55	-1.6	4	-10.2	-0.9	-64.4	-10.4	12.2	-1.2	-0.5	22.4	28.3	17.2	6.5	-0.2	2	-5.9	26.1	-3.3
				4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	7.48	7.48	7.48	7.48	7.48	7.49	7.48	7.49	7.48	7.48	7.49	7.82	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52
		Schuld Buitenland	Maand Mutatie	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Jaar	Maand	mln USD	mln USD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7
2017	1	1,194.30	1,194.3	4,825.12																														
2017	2	1,216.10	21.8	4,825.12	88.07																													
2017	3	1,212.20	(3.9)	4,825.12	88.07	(15.76)																												
2017	4	1,214.50	2.3	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29																											
2017	5	1,227.10	12.6	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90																										
2017	6	1,229.90	2.8	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31																									
2017	7	1,237.40	7.5	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30																								
2017	8	1,278.00	40.6	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89																							
2017	9	1,270.90	(7.1)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)																						
2017	10	1,277.90	7.0	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39																					
2017	11	1,283.20	5.3	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67																				
2017	12	1,349.20	66.0	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00																			
2018	1	1,404.20	55.0	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68																		
2018	2	1,402.60	(1.6)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)																	
2018	3	1,406.60	4.0	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94																
2018	4	1,396.40	(10.2)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)															
2018	5	1,395.50	(0.9)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)														
2018	6	1,331.10	(64.4)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)													
2018	7	1,320.70	(10.4)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)												
2018	8	1,332.90	12.2	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75											
2018	9	1,331.70	(1.2)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)										
2018	10	1,331.20	(0.5)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)									
2018	11	1,353.60	22.4	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45								
2018	12	1,381.90	28.3	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82							
2019	1	1,399.10	17.2	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35						
2019	2	1,405.60	6.5	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88					
2019	3	1,405.40	(0.2)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88	(1.50)				
2019	4	1,407.40	2.0	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88	(1.50)	15.04			
2019	5	1,401.50	(5.9)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88	(1.50)	15.04	(44.37)		
2019	6	1,427.60	26.1	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88	(1.50)	15.04	(44.37)	196.27	
2019	7	1,424.30	(3.3)	4,825.12	88.07	(15.76)	9.29	50.90	11.31	30.30	303.89	(53.14)	52.39	39.67	494.00	411.68	(11.98)	29.94	(76.35)	(6.74)	(482.04)	(81.30)	91.75	(9.02)	(3.76)	168.45	212.82	129.35	48.88	(1.50)	15.04	(44.37)	196.27	(24.82)

Tabel II-3: Schuldratio binnenlandse schuld na correctie voor koerseffecten.

Binnenlandse schuld in SRD	Percentage van de Binnenlandse schuld die in SRD is genomineerd.	SRD component van de schuld	USD component van de schuld, gewaardeerd in SRD tegen de werkelijke koers van die maand	Het effect van de koersstijging op de SRD waarde van de schuld,		Opnieuw berekende ratio, maar nu inclusief koersstijging effecten voor valuta component
a	b	c = b x a	d = a - c	e (zie Tabel II-3)	f = a - e	g = f / bbp

			Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuld Binnenland	Schuldratio Binnenland
			Totaal	SRD component	SRD component	Valuta component	Effect Koers	Na koerseffect	Na koerseffect
Jaar	Maand		mIn SRD	%	mIn SRD	mIn SRD	mIn SRD	mIn SRD	Max 25% van BBP
I	2017	1	3,952.90	88%	3,472.00	480.90	-	3,952.90	20.0%
I	2017	2	3,957.90	88%	3,478.50	479.40	-	3,957.90	20.1%
I	2017	3	3,970.80	88%	3,495.90	474.90	-	3,970.80	20.1%
II	2017	4	4,017.00	88%	3,546.40	470.60	-	4,017.00	20.4%
II	2017	5	4,129.80	89%	3,663.30	466.50	-	4,129.80	20.9%
II	2017	6	4,230.60	88%	3,743.90	486.70	-	4,230.60	21.5%
III	2017	7	4,386.20	85%	3,737.20	649.00	-	4,386.20	22.2%
III	2017	8	4,978.30	76%	3,793.10	1,185.20	554.22	4,424.08	22.4%
III	2017	9	5,184.10	75%	3,899.00	1,285.10	554.22	4,629.88	22.7%
IV	2017	10	5,225.10	76%	3,969.60	1,255.50	554.22	4,670.88	22.9%
IV	2017	11	5,295.10	77%	4,096.90	1,198.20	554.22	4,740.88	23.2%
IV	2017	12	5,392.50	77%	4,135.80	1,256.70	554.22	4,838.28	23.7%
I	2018	1	5,483.50	75%	4,086.40	1,397.10	554.22	4,929.28	24.1%
I	2018	2	5,427.10	74%	4,040.50	1,386.60	554.22	4,872.88	23.9%
I	2018	3	5,460.70	75%	4,071.60	1,389.10	554.22	4,906.48	24.0%
I	2018	4	5,607.20	71%	3,988.00	1,619.20	554.22	5,052.98	24.7%
II	2018	5	5,654.10	71%	4,029.60	1,624.50	554.22	5,099.88	25.0%
II	2018	6	5,671.30	71%	4,042.00	1,629.30	554.22	5,117.08	25.1%
III	2018	7	5,595.90	72%	4,047.80	1,548.10	554.22	5,041.68	21.9%
III	2018	8	5,662.90	72%	4,078.00	1,584.90	560.45	5,102.45	22.2%
III	2018	9	5,664.60	72%	4,078.90	1,585.70	560.43	5,104.17	22.2%
IV	2018	10	5,691.20	72%	4,103.00	1,588.20	560.44	5,130.76	22.3%
IV	2018	11	5,697.80	71%	4,067.70	1,630.10	560.43	5,137.37	22.4%
IV	2018	12	5,832.90	70%	4,074.50	1,758.40	560.47	5,272.43	22.9%
I	2019	1	6,587.70	72%	4,771.50	1,816.20	560.44	6,027.26	26.2%
I	2019	2	6,804.20	73%	4,996.40	1,807.80	560.47	6,243.73	27.2%
I	2019	3	6,548.10	73%	4,751.30	1,796.80	560.37	5,987.73	26.1%
I	2019	4	6,908.80	69%	4,750.40	2,158.40	560.45	6,348.35	27.6%
II	2019	5	7,265.30	65%	4,755.40	2,509.90	560.48	6,704.82	29.2%
II	2019	6	7,252.20	66%	4,756.40	2,495.80	560.37	6,691.83	29.1%
III	2019	7	7,243.20	66%	4,754.60	2,488.60	560.35	6,682.85	29.1%

Tabel II-2: Berekening van koerseffecten binnenlandse schuld.

USD component van de schuld, gewaardeerd in USD	Maandelijkse mutatie in schuld in USD. Dit is dus inclusief nieuwe leningen en terugbetalingen
h = g / koers	i = maandelijkse mutatie in h

Mutaties (i) en koers worden hier getransposed ijm koersaanpassing berekening																													
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

119.03	(0.37)	(1.11)	(1.06)	(1.01)	5.00	40.17	(2.41)	13.34	(3.95)	(7.65)	7.81	18.74	(1.40)	0.33	30.72	0.71	0.64	(10.84)	4.06	0.11	0.33	5.57	17.06	7.69	(1.12)	(1.45)	48.07	46.74	(1.86)	(0.96)
4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	4.04	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.49	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52	7.52

Binnenlandse schuld Valuta component - Correctie	Maand Mutatie
mln USD	mln USD
119	119.0
119	(0.4)
118	(1.1)
116	(1.1)
115	(1.0)
120	5.0
161	40.2
158	(2.4)
172	13.3
168	(4.0)
160	(7.7)
168	7.8
187	18.7
185	(1.4)
185	0.3
216	30.7
217	0.7
218	0.6
207	(10.8)
211	4.1
211	0.1
211	0.3
217	5.6
234	17.1
242	7.7
240	(1.1)
239	(1.5)
287	48.1
334	46.7
332	(1.9)
331	(1.0)

2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7					
481																																			
481	-2																																		
481	-2	-4																																	
481	-2	-4	-4																																
481	-2	-4	-4	-4																															
481	-2	-4	-4	-4	-4																														
481	-2	-4	-4	-4	-4	20																													
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162																												
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18																											
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100																										
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30																									
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57																								
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58																							
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140																						
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10																					
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2																				
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230																			
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5																		
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5																	
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81																
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31															
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1														
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2													
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42												
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128											
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58										
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8									
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8	-11								
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8	-11	362							
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8	-11	362	351						
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8	-11	362	351	-14					
481	-2	-4	-4	-4	-4	20	162	-18	100	-30	-57	58	140	-10	2	230	5	5	-81	31	1	2	42	128	58	-8	-11	362	351	-14	-7				

BIJLAGE III: Publicaties cijfers door het Bureau voor de Staatsschuld